

Närvarande:

Deltagare från utbildningsförvaltningen: Marie Karling, utbildningsstrateg, Aino Dahl samordnare nationella minoriteter, Rochelle Waghorn chef vid Kompetenscentrum för flerspråkighet (KCF), Malin Elfving rektor förskolan Glaciären, Peter Vigren ordförande i gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Deltagare nationella minoriteter: 6 deltagare

Ärende:	Notering:
Introduktion	Presentation av tjänstepersoner, politiker och deltagare. Återkoppling till vad lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) säger om samråd och hur samråd ska gå till, se vidare bifogad presentation (PPT).
Nuläge Glaciären	Malin Elfving, rektor vid förskolan Glaciären informerade om nuläget vad gäller antal barn i förvaltningsspråken, finska, meänkieli och samiska. Vidare att förskolan har behörig personal i samtliga språk samt att personalen inleder samverkan med motsvarande förskola i Luleå. Se vidare bifogad PPT.
Nuläge Kompetenscentrum för flerspråkighet (KCF)	Rochelle Waghorn, chef vid KCF informerade om minoritetsväskor som utarbetats för samtliga förskolor i Umeå kommun i syfte att stärka såväl personalens som vårdnadshavarnas kunskaper om Sveriges fem nationella minoriteter. KCF erbjuder även mötesplatser där förskolans personal får kunskap om syftet med väskan och hur den kan användas i undervisningen tillsammans med barnen. Därefter presenterade Rochelle den lagändring som sker från och med hösten 2025 som innebär att elever som börjar gymnasiet inte behöver ha några kunskaper i språket för att delta i modersmålsundervisning. Rochelle återkopplade också vad som framkommit i enkäter till vårdnadshavare med barn som läser nationellt minoritetsspråk. Inledningsvis om förutsättningarna för fjärrundervisning och därefter tillgången och förhållningssätt till användningen av läromedel. Utifrån att vårdnadshavare efterfrågat mer återkoppling från undervisningen som deras barn deltar i, kommer modersmåls lärare vid ett tillfälle i månaden säkerställa att alla vårdnadshavare får information om undervisningen som deras barn deltar i. Kommunikationen sker via UNIKUM.

	Vidare gick Rochelle igenom gången för att framföra klagomål och synpunkter. Slutligen berättar Rochelle om språkduscharna då det framkommit synpunkter på att svenska språket användes övervägande del i språkduscharna. Anledningen till detta är att barnen som deltar i språkduscharna har olika språkliga bakgrunder samt olika språk inom språken, ambitionen är dock att språket ska användas, men språkduscharna handlar också om att stärka kultur och identitet. Språkduscharnas innehåll planeras utifrån barns- och ungdomarnas framförda önskemål. Se vidare PPT.
Delaktighetsaktivitet för unga nationella minoriteter 2025	Marie Karling, utbildningsstrateg informerade om delaktighetsaktivitet som genomfördes med unga nationella minoriteter den 19 februari. Temat var <i>Same Same men olika</i>. Sofia Jannok berättade om sin identitetsresa, Mögelgumman och sjöng. Eleverna fick sedan möta tjänstepersoner från olika förvaltningar och politiker. I mötet förde ungdomarna fram synpunkter som sedan sammanfattats och ingår i utbildningsförvaltningens fortsatta arbete med att stärka barn och ungas delaktighet i frågor som berör dem utifrån ett nationellt minoritetsperspektiv.
Dialog, frågor och synpunkter från samrådet	Elever som upplever rasism utifrån rally Sweden och den mediala uppmärksamheten. Eleverna vågar inte längre berätta att de är samer. Det påverkar elevernas upplevelse av att delta i modersmålsundervisning på samiska. Det blir också svårt då eleverna inte deltar i en grupp av elever som läser samiska utan sitter själva med undervisande läraren, efter skoltid. Ett önskemål är att de vid ett eller några tillfällen får träffas tillsammans för att stärka gemenskapen. Vidare ställs frågan varför umesamiska inte erbjuds alla barn då Umeå ingår i umesamiskt område? Umeå kommun eftersöker inte identitet hos dem som söker att läsa modersmål i något av de nationella minoritetsspråken. Umeå kommun utgår från självidentifikationsprincipen; att den som identifierar sig med någon av de nationella minoriteterna har rätt att läsa modersmål på det nationella minoritetsspråket. Vidare fördes dialog om hur gemenskapen för unga nationella minoriteter kan stärkas genom att erbjuda något mer än språkduschar som upplevs alldeles för begränsat då det behövs mer tid för att lära känna varandra och pröva språket tillsammans.

	Förslag som gavs var att kommunen genom exempelvis Kulturskolan skulle kunna ordna aktiviteter där ungdomar får sy sin kolt, matlagningskurser i samiska matkonst och kulturläger där man kan få lära sig grunderna om sin nationella minoritet. Dialog fördes även om hur vårdnadshavare kan stöttas att tillsammans med sina barn lära sig mer om språket och kultur. Det har genomförts familjespråkbad i umesamiska, språkcentrum meänkieli har genomfört språkspärrutbildning. Förslag gavs på hur kommuner och andra myndigheter skulle kunna samverka för att skapa möjligheter för familjer att tillsammans stärka språket, kulturen och identiteten. Det som lyftes fram såväl för att genomföra ovan förslag som undervisningen i nationellt minoritetsspråk, särskilt i de samiska språken är svårigheten att rekrytera lämplig lärare som har språklig kompetens. Det framfördes också önskemål om att elever i grundskolan och på gymnasiet ska kunna läsa de samiska språken som moderna språk. I dialogen framfördes att det egentligen inte är ett hinder idag, om kraven enligt lag uppfylls. Det som är fortsatt problematiskt är att dessa språk inte skulle ge meritpoäng, vilket gör att elever kanske skulle välja bort detta, då det blir tungt att läsa dubbla språk.
Dialog, frågor och synpunkter från samrådet	Frågor som samrådet önskar få svar på: <i>Har kommunen gjort någon uppföljning och utvärdering av språkundervisningen så som den nu organiseras till vissa skolor för årskurs 4-9 samt användningen av fjärrundervisning?</i> Svar: Uppföljning och utvärdering sker varje år bland annat genom enkäter som besvaras av vårdnadshavare och elever. Kompetenscentrum för flerspråkighet genomför årligen verksamhetsbesök i undervisningen och interna utvärderingar som en del av sitt systematiska kvalitetsarbete, utöver den årliga enkäten. <i>Har ni sett en ökning eller en minskning av elever?</i> Svar: Varken en minskning eller en ökning har skett – antalet elever har varit relativt stabilt. Läsåret 2023/2024 hade vi 150 elever i maj 2024, och till läsåret 2024/2025 har vi 153 elever som läser ett av de nationella minoritetsspråken. Hur många behöriga lärare undervisar i nationellt minoritetsspråk? Vilka förutsättningar ges anställda lärare för undervisningen?

	Svar: Till skillnad från exempelvis grundskolans lärare finns det inget formellt krav enligt skollagen på att en modersmåslärare måste ha lärarlegitimation. När vi rekryterar nya modersmåslärare prioriterar vi alltid dem som har lärarlegitimation till intervju, men oavsett om personen har legitimation eller inte är det också viktigt att ta hänsyn till personens lämplighet i yrket. Idag har Kompetenscentrum för flerspråkighet åtta lärare inom de tre nationella minoritetsspråk som vi erbjuder undervisning i. Av dessa har tre lärarlegitimation. Vid en nyanställning får den nya läraren en mentor under det första året. Mentorn stöttar med planering, frågor kring undervisning, bedömning och betygssättning. Alla lärare inom nationella minoritetsgruppen får avsatt tid i schemat en gång i veckan för att träffas och samplanera utifrån läroplanen, antingen i par eller i små grupper. Vid slutet av varje arbetsperiod presenterar lärarna för sina kollegor vad de har arbetat med, hur de har arbetat med olika teman, och all planering delas i vår gemensamma mapp för nationella minoritetsspråk. Ansvarig chef är med för att ta del av arbetet samt ge återkoppling. <i>Hur arbetar andra förskolor med uppdraget nationella minoriteter.</i> Svar: Det finns resurser och fortbildning för personal att använda i undervisningen om nationella minoriteter. Minoritetsväskan är ett exempel på detta. På Glaciären är det 33 barn med finska av 38 barn. Det framförs en synpunkt att barnen som gick på Hissen lärde sig finska samt att man är skeptisk till att blanda språk. Glaciären har tre indelade grupper av barn där de tre förvaltningspråken ingår. Där finns legitimerade förskollärare som talar finska, samiska och meänkieli. Barnen har tillgång till finstalande personal hela dagen. Ett förslag framfördes att barn från andra förskolor skulle kunna skjutas till Glaciären för språkträffar. En återkoppling på detta är att två av de fyra språkduscharna som erbjuds för barn i förskoleåldern är förlagda på Glaciären, vilket innebär att barn på andra förskolor har möjlighet att möta andra barn som talar finska, detsamma gäller för vårdnadshavarna.
Övriga synpunkter	Ett önskemål att när Umeå bjuder in till samråd ska det inte bara stå tordedalingar och meänkieli, då det upplevs exkluderande. I stället

	önskas att vi i inbjudningar och även i andra sammanhang skriver fram att det även berör kväner och lantalaiset. Det gäller även användning av symboler såsom flaggor vid inbjudningar och annan marknadsföring. Aino Dahl, samordnare vid Umeå kommun tar med sig frågan till kommunikationsavdelningen.
--	---

Antecknat av:

Marie Karling

Utbildningsstrateg

Utbildningsförvaltningen